

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Uzturīdzekļi ir vecāku un bērnu, laulāto un ārļaulības partneru, kā arī radnieku taisnā līnijā, pabērnu, pamāšu un patēvu, kā noteikts Ģimenes likumā (*Obiteljski zakon*), pienākums un tiesības. Saskaņā ar minēto likumu šādas personas savstarpēji nodrošina uzturīdzekļus atbilstoši savām spējām un uzturamās personas vajadzībām.

Par atbalstu nepilngadīgam bērnam pirmām kārtām ir atbildīgi *vecāki*. Vecāki, kas ir spējīgi strādāt, nevar izvairīties no pienākuma rūpēties par savu bērnu. Ja vecāks nenodrošina atbalstu nepilngadīgam bērnam, šādu atbalstu nodrošina *vecvecāki* no attiecīgā vecāka puses. *Patēvs vai pamāte* nodrošina atbalstu nepilngadīgam pabērnam, ja pabērns nevar iegūt uzturīdzekļus no sava vecāka.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas mācās vidusskolā vai universitātē vai īsteno profesionālās studijas saskaņā ar īpašiem noteikumiem, vai iegūst pamata vai vidējo izglītību pieaugušajiem un regulāri un pienācīgi pilda savus pienākumus, līdz 26 gadu vecumam.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas ir ieguvis izglītību, taču nespēj sameklēt darbu, vienu gadu pēc izglītības iegūšanas, ja bērns ir jaunāks par 26 gadiem. Ja nav pagājis viens gads kopš izglītības iegūšanas, pienākums nodrošināt atbalstu pieaugušam bērnam beidzas, kad bērnam aprit 26 gadi.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas nespēj strādāt smagas un ilgstošas slimības vai invaliditātes dēļ, kamēr vien šāda nespēja pastāv. *Pieaugušam bērnam* ir jānodrošina atbalsts vecākam, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem. *Pieaugušam pabērnam* ir jānodrošina atbalsts patēvam vai pamātei, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem, un kas ilgstoši ir nodrošinājis atbalstu pabērnam vai par viņu gādājis. *Pieaugušam mazbērnam* ir jānodrošina atbalsts vecvecākam, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem, un kas ilgstoši ir nodrošinājis atbalstu mazbērnam vai par viņu gādājis.

Laulātais, kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem un kas nespēj strādāt vai nespēj sameklēt darbu, ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus no otra laulātā, ja otram laulātajam ir pietiekami līdzekļi un iespējas šādu atbalstu sniegt. Noteikumi par laulāto uzturēšanu attiecīgi ir piemērojami arī *ārļaulības partneru* uzturēšanai, kamēr ir spēkā ārļaulības savienība.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Par atbalstu nepilngadīgam bērnam pirmām kārtām ir atbildīgi vecāki. Ja vecāks nenodrošina atbalstu nepilngadīgam bērnam, tad šādu atbalstu nodrošina vecvecāki no attiecīgā vecāka puses. Patēvs vai pamāte nodrošina atbalstu nepilngadīgam pabērnam, ja pabērns nevar iegūt uzturīdzekļus no sava vecāka. Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas mācās vidusskolā vai universitātē vai īsteno profesionālās studijas saskaņā ar īpašiem noteikumiem, vai iegūst pamata vai vidējo izglītību pieaugušajiem un regulāri un pienācīgi pilda savus pienākumus, līdz 26 gadu vecumam.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas ir ieguvis izglītību, taču nespēj sameklēt darbu, vienu gadu pēc izglītības iegūšanas, ja bērns ir jaunāks par 26 gadiem. Ja nav pagājis viens gads kopš izglītības iegūšanas, pienākums nodrošināt atbalstu pieaugušam bērnam beidzas, kad bērnam aprit 26 gadi.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas nespēj strādāt smagas un ilgstošas slimības vai invaliditātes dēļ, kamēr vien šāda nespēja pastāv. Pieaugušais ir tāda persona, kas ir sasniegusi 18 gadu vecumu.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Jāsaņemas ar sociālās labklājības iestādi un tiesu.

Uzturīdzekļus var noteikt *obligāto konsultāciju* procedūrā. Obligātās konsultācijas veic pirms šķiršanās procesa uzsākšanas gadījumos, kuros ir kopīgs nepilngadīgais bērns, un pirms citu tiesvedību uzsākšanas saistībā ar aizgādību un personīgajām attiecībām ar bērnu. Ģimenes likuma noteikumi par obligātajām konsultācijām pirms šķiršanās procesa uzsākšanas gadījumos, kuros ir kopīgs nepilngadīgais bērns, ir piemērojami arī obligātajām konsultācijām pirms procesu uzsākšanas saistībā ar aizgādību un personīgajām attiecībām ar bērnu, ja bērna vecāki sāk dzīvot šķirti. Obligātās konsultācijas ierosina, ja viena no pusēm iesniedz prasību sociālās labklājības iestādē. Ja vecāki nav vienojušies par plānu kopīgai aizgādībai, tad sociālās labklājības iestāde viņiem iesaka cēsties tādu izveidot mediācijā ģimenes lietās un saskaņā ar Ģimenes likuma noteikumiem.

Uzturēšanas jautājumu var nokārtot, izmantojot *mediāciju ģimenes lietās*, kuras laikā puses cenšas ar mediatora ģimenes lietās palīdzību atrisināt ģimenes problēmas pēc savstarpējas vienošanās. Ģimenes locekļi mediācijā ģimenes lietās piedalās brīvprātīgi, un pirms šķiršanās procesa sākšanas ir jāapmeklē tikai pirmā mediācijas sanāksme ģimenes lietās. Galvenais mediācijas ģimenes lietās mērķis ir nolemt par kopīgu vecāku aizgādību un citiem jautājumiem, kas ir saistīti ar bērnu. Kopīgas aizgādības plāns vai cita kārtība, kas noteikta mediācijā ģimenes lietās, kļūst izpildāma, ja pēc pušu pieprasījuma tiesa to apstiprina ārpusstiesas procesā. Mediāciju ģimenes lietās var veikt neatkarīgi no tiesvedībām, pirms tiesvedību uzsākšanas, to laikā vai pēc to pabeigšanas. Uzturēšanas summu, kas vecākam, ar kuru bērns nedzīvo, ir jāmaksā, var noteikt arī ar *kopīgās aizgādības plānu*, kuru vecāki paši var sagatavot obligāto konsultāciju laikā, kā arī mediācijas ģimenes lietās laikā. Ja plānu par kopīgu aizgādību tiesai iesniedz pārbaudei ārpusstiesas procesā, tas kļūst izpildāms saskaņā ar Ģimenes likumu.

Bērns var iesniegt uzturīdzekļu prasību *vienkāršotā ārpusstiesas procesā uzturīdzekļu noteikšanai*. Šādā procesā puses ir bērns un vecāks, kurš ar bērnu nedzīvo. Uzturīdzekļu procesā bērnu pārstāv vecāks, ar kuru bērns dzīvo. Papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, tiesa, kurai ir jurisdikcija vienkāršotā procesā uzturīdzekļu jautājumos, var būt arī bērna dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas tiesa.

Tiesas nolēmumus par uzturīdzekļu prasībām saskaņā ar Ģimenes likumu pieņem ģimenes strīdu gadījumos, gadījumos, kuros jānosaka maternitāte vai paternitāte, un aizgādības gadījumos.

Šķiršanās gadījumā laulātie var vienoties par uzturīdzekļiem, nosakot uzturīdzekļu summu, kādā veidā pienākums ir jāveic, kā arī uzturīdzekļu maksāšanas pienākuma ilgumu. Laulātie var slēgt uzturīdzekļu vienošanos rakstiski un iesniegt to tiesai apstiprināšanai ārpusstiesas procesā, tādējādi padarot to par izpildāmu nolīgumu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Bērna uzturēšanas tiesvedībā iesaistītās puses ir bērns un tā persona, kurai saskaņā ar Ģimenes likumu ir pienākums nodrošināt bērnam atbalstu. Bērnu pārstāv vecāks, ar kuru bērns dzīvo. Ja vecāks, ar kuru bērns dzīvo, piekrīt, tad uzturēšanas tiesvedībā bērnu pārstāv sociālās labklājības iestāde. Vecāks, ar kuru bērns dzīvo, saglabā tiesības piedalīties tiesvedībā papildus sociālās labklājības iestādei. Ja starp sociālās labklājības iestādes un vecāka, ar kuru bērns dzīvo, veiktajām darbībām rodas pretrunas, tad tiesa apsver visus apstākļus, jo īpaši bērna labjutību, un izvērtē, vai ņemt vērā sociālās labklājības iestādes vai bērna vecāka rīcību.

Sociālās labklājības iestādei ir jārikojas bērna vārdā un jāierosina, un jāveic uzturēšanas tiesvedības vai jāpalielina uzturēšanas summa, ja vecāks, ar kuru bērns dzīvo, nepamatoti iemeslu dēļ šīs tiesības nav izmantojis vairāk nekā trīs mēnešus, kopš bērns šādas tiesības ir ieguvis. Sociālās labklājības iestādes pārstāv bērnu uzturēšanas tiesvedībā, ja bērns ir citas fiziskas vai juridiskas personas aprūpē. Šādos gadījumos bērna vecākiem nav tiesību bērna vārdā piedalīties tiesvedībā līdz ar sociālās labklājības iestādi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma (*Zakon o parničnom postupku*) noteikumiem pusi kā tās pilnvarotā persona, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, var pārstāvēt tikai advokāts. Pusi var pārstāvēt asinsradnieks taisnā līnijā, brālis, māsa vai laulātais, kas faktiski darbojas kā pilnvarotā persona, ja viņi ir pilnībā rīcībspējīgi un nepraktizē jurisprudencē nelikumīgā veidā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Strīdu gadījumos saistībā ar obligāto uzturēšanu, ja prasības iesniedzējs ir persona, kura vēlas uzturēt bērnu, jurisdikcija papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, ir arī tiesai, kuras teritorijā atrodas prasības iesniedzēja dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta. Ja strīds par obligāto uzturēšanu ietver starptautisku elementu un Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija, jo prasības iesniedzēja dzīvesvieta ir Horvātijā, tad teritoriālo jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atrodas prasības iesniedzēja dzīvesvieta. Ja Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija, jo atbildētājam Horvātijā ir īpašums, no kura var iekasēt uzturētājus, tad teritoriālo jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā īpašums atrodas.

Jurisdikciju kopīgās aizgādības plāna apstiprināšanā piemēro tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija ar bērnu saistītajā lietā.

Jurisdikciju bērna uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā piemēro tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija ar bērnu saistītajā lietā.

Jurisdikciju laulāto uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā piemēro tiesai, kuras teritorijā laulātajiem ir kopīga dzīvesvieta. Ja laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas, tad jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atradās laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta. Ja Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija laulāto uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā, jo laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta atradās Horvātijā, tad jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atradās laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta.

Jurisdikciju vienkāršotās uzturēšanas tiesvedības nolējumos papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, piemēro bērna dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas tiesai.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 89.e pantu puses tiesvedības gaitā var rīkoties personīgi vai ar pilnvarotās personas starpniecību, taču tiesa var aicināt pilnvarotās personas pārstāvēto pusi personīgi ierasties tiesā, lai paziņotu prāvā noskaidrojamus faktus. Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, pusi kā tās pilnvarotā persona var pārstāvēt tikai advokāts. Saskaņā ar 89.a panta 3. punktu pusi var pārstāvēt asinsradnieks taisnā līnijā, brālis, māsa vai laulātais, kas faktiski darbojas kā pilnvarotā persona, ja viņi ir pilnībā rīcībspējīgi un nepraktizē jurisprudencē nelikumīgā veidā.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Kā noteikts Likuma par tiesas nodevām (*Zakon o sudskim pristojbama*) 1. pantā, tiesas nodevas jāmaksā par visām tiesā notiekošajām tiesvedībām. Nodevu summa ir noteikta ar tiesas nodevu tarifu.

Likuma par tiesas nodevām 16. pantā noteikts, ka tiesvedībā, kurā izskata prasību par uzturētājiem piedziņu vai kura attiecas uz prasībām, kas izriet no tiesībām uz uzturētājiem, bērni kā puses ir atbrīvoti no tiesas nodevām.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 172. pantu atsevišķā tiesību aktā, ar ko regulē bezmaksas juridisko palīdzību, ir noteikts, kādā veidā tiek īstenotas tiesības uz atbrīvojumu no tiesas izdevumu segšanas un tiesības saņemt profesionālu juridisko palīdzību, kā arī tas, kādos apstākļos tas notiek. Saskaņā ar 176. pantu, ja puse ir izmantojusi tiesības uz atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, pamatojoties uz īpašiem noteikumiem par juridisko palīdzību, un ja tiesvedības laikā tiesa konstatē, ka puse spēj samaksāt tiesas izdevumus un nodevas, tiesa par to nekavējoties informē kompetento valsts iestādi.

Likumā par bezmaksas juridisko palīdzību (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoči*) ir definēts mērķis, saņēmēji un bezmaksas juridiskās palīdzības veidi, juridiskās palīdzības sniedzēji, juridiskās palīdzības sniegšanas nosacījumi un procedūra, pārrobežu juridiskā palīdzība, juridiskās palīdzības finansēšana un likuma īstenošanas uzraudzība. Likumu par bezmaksas juridisko palīdzību nepiemēro, ja juridiskā palīdzība sniegta saskaņā ar īpašiem noteikumiem.

8 Kāda veida uzturētājus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturētāju apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Bērnu uzturētājus vienmēr nosaka konkrētā naudas summā.

Vecāks, ar kuru bērns dzīvo, veic savu daļu bērna uzturēšanas pienākumos, nodrošinot bērnam ikdienas aprūpi, savukārt vecāks, kurš ar bērnu nedzīvo, pilda bērna uzturēšanas pienākumus, sedzot bērna materiālās vajadzības ar finansiālu atbalstu.

Kopējās bērna materiālās vajadzības, ko tiesa nosaka procesa laikā, ir saistītas ar mājokļa, pārtikas, apģērba, higiēnas, uzturēšanas, izglītības, veselības aprūpes un citām līdzīgām izmaksām, kas ir saistītas ar bērnu. Kopējās bērna materiālās vajadzības nosaka atbilstoši vecāka, kuram ir pienākums maksāt uzturētājus, dzīves līmenim.

Bērnam var būt paaugstinātas materiālās vajadzības, ja viņam ir nepieciešama pastāvīga un pastiprināta aprūpe veselības stāvokļa dēļ, kas ir jāņem vērā, nosakot uzturētāju summu civilprocesā.

Kopējās vecāka, kurš ir uzturētāju parādnieks, spējas, ko tiesa nosaka civilprocesā, ir saistītas ar vecāka, kuram ir uzturētāju maksāšanas pienākums, ienākumiem un finansiālo stāvokli uzturētāju summas noteikšanas laikā.

Reizi gadā un ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim par sociālo labklājību atbildīgais ministrs nosaka minimālās naudas summas, kas atbilst minimālajai nepilngadīga bērna ikmēneša uzturēšanai nepieciešamo kopējo materiālo vajadzību summai Horvātijas Republikā un kas jāmaksā vecākam, kurš nedzīvo kopā ar bērnu. Minimālās summas ir noteiktas kā procentuālās daļas no vidējās ikmēneša neto algas, ko iepriekšējā gadā Horvātijas Republikā saņēmuši juridisko personu darbinieki:

bērnam līdz 6 gadu vecumam — 17 % no vidējās darba algas;

bērnam no 7 līdz 12 gadu vecumam — 20 % no vidējās darba algas;

bērnam no 13 līdz 18 gadu vecumam — 22 procenti no vidējās darba algas.

Izņēmuma kārtā uzturētāju vajadzības var noteikt mazākā apmērā, taču tās nedrīkst būt mazākas par pusi no obligātā minimuma:

ja uzturētāju parādniekam ir jāuztur divi vai vairāki bērni vai;

ja bērns iesaistās savā uzturēšanā ar saviem personīgajiem ienākumiem.

Reizi gadā un ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim par sociālo labklājību atbildīgais ministrs izveido tabulas par nepilngadīga bērna vidējām vajadzībām atbilstoši bērna vecumam, vecāka, kuram ir pienākums maksāt uzturīdzekļus, ienākumiem, kā noteikts samaksas līmeņos, un vidējām dzīvošanas izmaksām Horvātijas Republikā.

Uzturīdzekļu kreditors un uzturīdzekļu parādnieks var iesniegt tiesai lūgumrakstu, lai tā palielina vai samazina uzturīdzekļu summu, lemj par uzturēšanas saistību izbeigšanu vai maina uzturīdzekļu veidu, kas noteikts ar iepriekšēju izpildu dokumentu, ja ir mainījušies apstākļi.

Uzturīdzekļu prasībām Horvātijas Republikā nav piemērojama indeksācija.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļus maksā tiesas nolēmumā noteiktajā veidā un tajā noteiktajai personai.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturīdzekļu parādnieks nesamaksā uzturīdzekļus brīvprātīgi, tad tiesa sāk un veic izpildes procedūras.

Izpildi ar algas un citu regulāru ienākumu un naudas līdzekļu piesaisti kontam bērna uzturīdzekļu iekasēšanas prasības nolūkā veic pirms jebkādu citu prasību izpildes neatkarīgi no laika, kad tās radušās.

Uzturīdzekļu parādnieka piekrišanu var reģistrēt tiesas sēdes protokolā vai īpašā notāra apstiprinātā dokumentā, norādot, ka viņa algu, pensiju vai līdzīgus finansiālus ienākumus var pilnībā vai daļēji konfiscēt uzturīdzekļu kreditora prasības izpildei un ka maksājumus veic tieši uzturīdzekļu kreditoram, kā noteikts minētajā dokumentā. Šādu dokumentu izsniedz vienā eksemplārā, un tam ir galīga izpildraksta tiesiskās sekas.

11 Isumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Vecākam, kas nedzīvo kopā ar nepilngadīgu bērnu un kas nav pildījis pienākumu maksāt uzturīdzekļus savam nepilngadīgajam bērnam, ir jāmaksā kompensācija bērnam par ieturētajiem uzturīdzekļiem, ko aprēķina, sākot no datuma, kad tika noteiktas tiesības uz uzturīdzekļiem, līdz prasības celšanas datumam. Bērna prasībai pret vecāku, kas nav uzturējis bērnu, piemēro piecu gadu noilgumu, sākot no datuma, kurā šāds pienākums noteikts.

Kā noteikts Civillikumā (*Zakon o obveznim odnosima*), prasījumiem par periodiskiem maksājumiem, kas jāveic reizi gadā vai biežāk, neraugoties uz to, vai tie ir papildu prasījumi, piemēram, procentu maksājumu prasījumi, vai prasījumi, kuros ir beigušās pašas tiesības, piemēram, uzturīdzekļu prasījumi, piemēro trīs gadu noilgumu, sākot no katra maksājuma samaksas termiņa.

Saskaņā ar Civillikuma 233. pantu prasījumiem, kas noteikti ar galīgo tiesas nolēmumu, citas kompetentas valsts iestādes lēmumu, tiesā vai citā kompetentajā iestādē panāktu izlīgumu vai notariālu dokumentu, tostarp tiem prasījumiem, kuriem tiesību aktos ir noteikts tsāks noilguma periods, piemēro desmit gadu noilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma 235. pantu noilgumu starp bērniem un vecākiem nepiemēro, kamēr ir spēkā vecāku tiesības.

Saskaņā ar Izpildes likuma (*Ovršni zakon*) 172. pantu izpildi nevar piemērot šādiem aktīviem: ienākumiem, kas gūti no likumā paredzētajiem uzturīdzekļiem; kompensācijai par veselības traucējumiem vai samazinātām vai zaudētām darbaspējām un kompensācijai par zaudētiem uzturīdzekļiem saistībā ar uzturīdzekļu parādnieka nāvi; ienākumiem no invaliditātes pabalstiem, kas piešķirti saskaņā ar invaliditātes apdrošināšanas noteikumiem; ienākumiem no sociālās labklājības pabalstiem; ienākumiem no pagaidu bezdarba pabalstiem; ienākumiem no bērna pabalsta, ja vien īpašos noteikumos nav paredzēts citādi; ienākumiem no stipendijām un atbalsta studentiem; notiesātajiem samaksātā atlīdzība par paveikto darbu, izņemot prasījumus par likumā paredzētajiem uzturīdzekļiem un prasījumus kompensēt notiesātā kriminālpārkāpuma rezultātā nodarīto kaitējumu; ienākumiem, kas gūti no citēšanas un apbalvojumiem; maternitātes un vecāku pabalsta maksājumiem, ja vien īpašā tiesību aktā nav paredzēts citādi; citiem ienākumiem, kas saskaņā ar īpašiem noteikumiem ir atbrīvoti no izpildes.

Izpildes likuma 173. pants paredz izpildes ierobežošanu:

1) Ja izpildes parādnieka darba algai piemēro izpildi, tad no izpildes atbrīvo summu, kas noteikta divu trešdaļu apmērā no vidējās neto darba algas Horvātijas Republikā. Ja izpildi veic, lai piedzītu likumā noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi, tad noteiktā summa ir puse no vidējās neto darba algas Horvātijā, izņemot gadījumus, kuros izpilde tiek veikta, lai piespiedu kārtā iekasētu naudu, kas jāmaksā kā bērna uzturīdzekļi. Šādos gadījumos no izpildes atbrīvotā summa ir viena ceturtdaļa no vidējās neto darba algas (juridiskas personas nodarbinātām personām Horvātijā iepriekšējā gadā).

Ja parādnieka, pret ko vērs izpildi, darba alga ir zemāka par vidējo neto darba algu Horvātijā, tad no izpildes atbrīvo summu, kura ir vienāda ar divām trešdaļām no darba algas. Ja izpildi veic, lai piedzītu likumā noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi, tad noteiktā summa ir puse no parādnieka neto darba algas.

3) Termiņš "vidējā neto darba alga" šā panta 1. punktā nozīmē vidējo izmaksāto naudas summu kā ikmēneša neto darba algu juridisku personu nodarbinātām personām Horvātijā par periodu no kārtējā gada janvāra līdz augustam, ko nosaka Horvātijas Statistikas birojs (*Državni zavod za statistiku*) un publicē *Narodne novine* (NN; Horvātijas Republikas oficiālais vēstnesis) ne vēlāk kā kārtējā gada 31. decembrī. Šādā veidā noteiktā summa ir piemērojama nākamajā gadā.

4) Šā panta 1. un 2. punktā minētie noteikumi attiecas uz izpildi arī tad, ja arestu piemēro jebkādi kompensācijai, ko izmaksā darba algas vietā, kompensācijai par saīsinātu darba laiku, kompensācijai par samazinātu darba algu, pensijai, kā arī militārā dienesta rezerves spēku personāla atalgojumam un jebkādiem citiem regulāriem naudas ienākumiem, ko izmaksā civilā un militārā dienesta personālam, izņemot šā panta 5. un 6. punktā minētos ienākumus.

5) Izpildi, kas tiek īstenota, piemērojot arestu ienākumiem, ko personas ar invaliditāti saņēmušas kā naudas pabalstu par fizisku nespēju un kā aprūpes pabalstu, var veikt tikai, lai piedzītu tiesību aktos noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi; šādā gadījumā noteiktā summa ir puse no šādiem ienākumiem.

6) Izpildi, ko īsteno, piemērojot arestu ienākumiem, kas saņemti saskaņā ar līgumu par mūža atbalstu un līgumu par mūža pabalsta maksājumiem, kā arī saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu saņemtajiem ienākumiem, var veikt tikai attiecībā uz to ienākumu daļu, kas pārsniedz uzturīdzekļu atbalsta summas aprēķināšanai izmantoto pamatsummu.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Sociālās labklājības iestādēm ir jāreģistrē visi lēmumi un tiesas izlīgumi, kas ir saistīti ar nepilngadīga bērna uzturēšanu.

Kad sociālās labklājības iestāde saņem galīgu tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu saistībā ar bērna uzturēšanu, tad tai vecākam, ar kuru bērns dzīvo, un vecākam, kuram ir jāmaksā uzturīdzekļi, vai citai ģimenes likuma 288. pantā minētai personai, kurai ir jāmaksā uzturīdzekļi saskaņā ar tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu, ir jānosūta rakstveida paziņojums par tiesībām un pienākumiem.

Paziņojumā sociālās labklājības iestāde paziņo vecākam, ar kuru bērns dzīvo, par:

to, ka vecākam ir jāinformē sociālās labklājības iestāde, ja uzturīdzekļu parādnieks nepilda savus pienākumus regulāri un pilnā apmērā; un

nosacījumiem, saskaņā ar kuriem bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturēdzekļiem atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturēdzekļiem. Paziņojumā sociālās labklājības iestāde brīdina vecāku, kuram jāmaksā uzturēdzekļi, vai citu Ģimenes likuma 288. pantā minētu personu, kurai ir jāmaksā uzturēdzekļi saskaņā ar tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu, par to, ka:

pret uzturēdzekļu parādnieku, kurš nepilda savus uzturēšanas pienākumus, piecpadsmit dienu laikā, kopš iestāde saņem informāciju par uzturēšanas pienākuma neveikšanu regulāri un pilnā apmērā, tiks izvirzīta kriminālsūdzība;

Horvātijas Republika ir tiesīga atgūt pagaidu uzturēdzekļu summas, kas izmaksātas atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturēdzekļiem.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturēdzekļus parādnieka vietā?

Kad sociālās labklājības iestāde saņem galīgu tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu saistībā ar bērna uzturēšanu, tai ir jāinformē vecāks, ar kuru bērns dzīvo, par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturēdzekļiem atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturēdzekļiem. Saskaņā ar Pagaidu uzturēdzekļu likuma (*Zakon o privremenom uzdržavanju*, NN Nr. 92/14), nosacījumiem bērnam, kurš ir Horvātijas valstspiederīgais un kura dzīvesvieta ir Horvātijā, ir tiesības saņemt pagaidu uzturēdzekļus. Saskaņā ar minēto likumu bērns ir persona, kas vēl nav sasniegusi 18 gadu vecumu un kas ir jāuztur vecākam, pamatojoties uz izpildrakstu.

Bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturēdzekļiem, ja vecāks, kurš nedzīvo ar bērnu, pilnībā vai daļēji neizpilda savu uzturēšanas pienākumu un ir ticams, ka vecvecāki no attiecīgā vecāka puses neatbalsta bērna uzturēšanu vismaz par summu, kas likumā noteikta kā pagaidu uzturēdzekļu summa.

Tiesības uz pagaidu uzturēdzekļiem saglabājas, līdz uzturēdzekļu parādnieks atsāk uzturēdzekļu maksājumus vismaz par summu, kas likumā noteikta kā pagaidu uzturēdzekļu summa.

Bērnam ir tiesības saņemt pagaidu uzturēdzekļus ne ilgāk kā kopumā trīs gadus.

Pagaidu uzturēdzekļi tiek noteikti 50% apmērā no tiesību aktos minētā uzturēdzekļu minimuma. Pagaidu uzturēdzekļu apmērs nevar pārsniegt izpildrakstā noteikto uzturēdzekļu summu.

Izmaksājot pagaidu uzturēdzekļu summu, Horvātijas Republika ieņem bērna juridisko stāvokli, un papildus jebkādam citām papildu tiesībām tai tiek nodotas tiesības pieprasīt uzturēdzekļus par pagaidu uzturēdzekļos izmaksāto summu. Tiesvedībā minētā likuma 25. pantā noteikto prasību izpildei Horvātijas Republiku pārstāv attiecīgā prokuratūra.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā. Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās īstenošanas aktu centrālā iestāde Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 īstenošanai ir par sociālo labklājību atbildīgā ministrija.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 atbildīgās iestādes atbilstoši tām noteiktajiem uzdevumiem un jurisdikcijai ir tiesas un sociālās labklājības iestādes.

Ja puse, kas vēlas iekasēt uzturēdzekļus, atrodas Horvātijā un parādnieka dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, tad puse var vērsties pēc palīdzības Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrijā (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*), kas Horvātijas Republikā darbojas kā centrālā iestāde.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Viņi var sazināties ar centrālo iestādi un iestādēm, kurām ir kompetence rīkoties Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 darbības jomā.

Centrālās iestādes kontaktinformācija:

Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreba

Timekļa vietne: <http://www.mspm.hr/>

E-pasts: ministarstvo@mdomsp.hr

Tālr.: +385 1 555 7111

Fakss: + 385 1 555 7222

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Nē. Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 55. pantā ir noteikts, ka gadījumos, kuros parādnieks atrodas Horvātijas Republikas teritorijā, pieteikums ir jāsūta Horvātijas Republikas centrālajai iestādei ar valsts, kurā atrodas pieteikuma iesniedzējs, centrālās iestādes starpniecību, ievērojot Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 55. pantu.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Iesniedzēja atrašanās valsts centrālā iestāde nosūta pieteikumu Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrijai, kas ir Horvātijas Republikas centrālā iestāde Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 īstenošanai.

Centrālās iestādes kontaktinformācija:

Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topalušić 1

1000 Zagreba

Timekļa vietne: <http://mdomsp.gov.hr/>

E-pasts: ministarstvo@mdomsp.hr

Tālr.: +385 1 555 7111

Fakss: +385 1 555 7222

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Vai šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Iesniedzējs sazinās ar dalībvalsts centrālo iestādi, un juridiskā palīdzība tiek sniegta Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 aptvertajā teritorijā saskaņā ar 44.–47. pantu. Ja nepieciešams, ir piemērojami arī Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību noteikumi.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Likums, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, ir pieņemts (NN Nr. 127/2013), un Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija ir noteikta kā centrālā iestāde Padomes Regulas Nr. 4/2009 īstenošanai.

Lai iegūtu papildu informāciju, skatiet šādus likumus:

1. Ģimenes likums (*Obiteljski zakon*), NN Nr. 103/15;
2. Izpildes likums (*Ovršni zakon*), NN Nr. 112/12, 25/13 un 93/14;
3. Likums par tiesību aktu nesakritībām (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*), NN Nr. 53/91 un 88/01;
4. Likums par bezmaksas juridisko palīdzību (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), NN Nr. 143/2013;
5. Likums, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*), NN Nr. 127/2013;
6. Civilprocesa likums (*Zakon o parničnom postupku*), NN Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 un 89/14).
7. Likums par pagaidu uzturēdzekļiem (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN Nr. 92/14.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.